

Pelastakaa Lapset

Asiantuntijalausunto:

Talousarvio 2023

Taloudellinen eriarvoisuus ja
lapsiperheköyhyden ehkäiseminen

Johanna Vinberg

Lapsiperheköyhyys asiantuntija

"Vanhemmat välillä sanovat "meillä on tosi vähän rahaa". Se ahdistaa."

"No joskus tulee huomattua, että äiti välttelee joidenkin tuotteiden ostamista."

"Pitää miettiä tarkoin mihin käyttää rahansa myös elintarvikkeissa."

"Kuulen sitä, kuinka äiti sanoo saaneensa huomautuksen laskuista ja että veden käyttöä tulee vähentää. Tämän vuoksi pyrin käymään vähemmän suihkussa ja en uskalla juuri juoda vettä kotona. "

"Ei pääse treeneihin bensiinin hinnan takia."

"Maksaviin harrastuksiin ei ole varaa."

(Pelastakaa Lapset ry: Lapsen ääni –kysely 2022)

**Lapsenoikeusperustaisuuden
tulee ohjata budjetointia.**

LAPSENOIKEUSPERUSTAISUUS

YK:n lapsen oikeuksien komitean Yleiskommentti nro 19 muistuttaa, että talousarvioehdotukset välittävät tietoa siitä, kuinka valtio suunnittelee täyttävänsä lasten oikeuksia koskevat velvollisuutensa.

Talousarviossa on osoitettava riittävät investoinnit lapsiin.

Talousarviossa tulee turvata lapsen oikeudet kasvuun, kehitykseen ja hyvinvointiin.

A photograph of three young people standing outdoors near a large tree. On the left, a young woman with long brown hair in a ponytail, wearing a pink hoodie, is seen from the side, looking towards the center. In the middle, a young woman with blonde hair, wearing a red jacket, is looking towards the right. On the right, a young man with short dark hair and sunglasses, wearing a white t-shirt, is seen from the back, looking towards the center. The background shows a blurred street scene with a red and yellow striped traffic sign and a building.

Talousarvion haasteet: lasten ja nuorten näkökulmasta

LAPSEN ÄÄNI -KYSELY

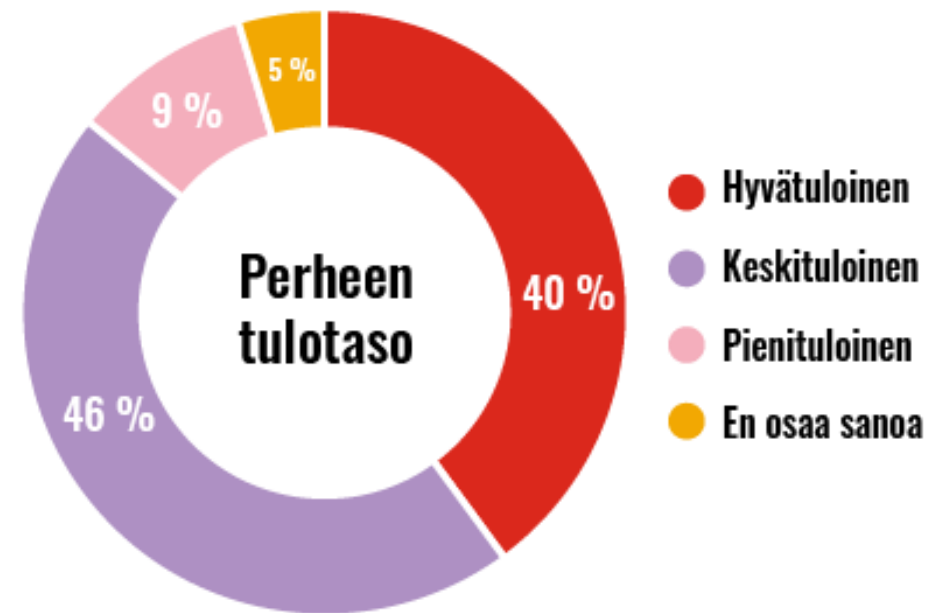
Lapsen ääni -kysely lasten ja nuorten kokemuksista eri aiheista. Kyselyyn vastasi 1130 lasta toukokuun 2022 lopussa.

85 % pienituloisten perheiden lapsista koki, ettei perheellä ole mahdollisuuksia selvittää elämisen menoista.

47 % heistä oli huolissaan perheensä tilanteesta.

42 % pienituloisten perheiden lapsista koki hyvinvointinsa heikoksi.

34 % heistä näki tulevaisuutensa epävarmana .

LAPSEN ÄÄNI –KYSELYN TULOKSET

PIENITULOISUUS ERIARVOISTAA JA SYRJÄYTTÄÄ

HYVINVOINNIN VAJEET KASAUTUVAT

MUTKIKKAAT POLUT ULOS KÖYHYYDESTÄ

KORONAPANDEMIAN SEURAUKSET

HUOLESTUTTAVA TILANNE:

MIELENTERVEYDEN HAASTEET JA VÄHEMMISTÖJEN HYVINVOINTI

Huomiot talousarviosta lapsen oikeuksien näkökulmasta

1. Lapsistrategialle riittävät resurssit ohjata yhtenäistä lapsi- ja perhepolitiikkaa.

0,5milj. määräraha tarpeellinen; huoli sen riittävydestä.

Rahoitustarpeen seuranta ja arviointi takaa pitkäjänteisen ja johdonmukaisen toiminnan.

”Lapsia kuunneltaisiin enemmän”

2. Lapsibudjetoinnin ja lapsivaikutusten arvioinnin vakiinnuttaminen.

Lapsibudjetoinnin kohdentaminen
erinomaista.

Lapsivaikutusten arviointi jää piiloon.

**”Meidät
pitäisi ottaa
vakavissaan”**

3. Eu-tavoitteisiin on sitouduttava: lapsiin investoinnit ja lapsitakuu.

Lapsiin investoinnit laajemmin esille talousarviossa.

Lapsitakuulle tulisi kohdentua määrärahoja.

**”Toivon, että
kiusaaminen
loppuu ja
Ukraina saisi
rauhan”**

4. Lapsiperheköyhyyden ehkäisemiseen ja vähentämiseen on keinoja.

Työllistymisen tukeminen monimuotoisten perheiden näkökulmasta.

Riittävä sosiaaliturva, jossa huomioidaan lasten oikeudet.

Harrastusten Suomen mallin yhdenvertainen ja johdonmukainen toteutus sekä arviointi.

”Harrastustuki,
ruoka ja rahatuki”

”Se olisi
helpompaa
nuorille saada
apua, jos he eivät
pelkäisi avun
pyytämistä, kun
he tarvitsevat
sitä”

5. Lasten ja perheiden palvelut ja varhaiskasvatus vähentävät eriarvoisuutta.

Saavutettavat, riittävät ja oikea-aikaiset palvelut ja erityisesti ennaltaehkäisevät palvelut ja mielenterveyspalvelut turvattava.

Varhaiskasvatuksen resurssoinnin riittämättömyys. Tavoitteena maksuton varhaiskasvatus.

”Antamalla tukea, rahaa, keksimällä ratkaisuja. Kaikkea, mikä tekee heidän olostaan paremman”

*6. Haavoittuvien ryhmien
huomiointi.*

*7. Lapset huomioitava paremmin
poikkeustilanteissa.*

8. Kehitysyhteistyövarojen taso.

**”Minua ahdistaa
kaikki asiat,
eniten se, etten
saa olla kuka
haluan”.**

A low-angle shot of three diverse teenagers (two girls and one boy) standing on a colorful wooden playground structure. They are all smiling and looking towards the camera. The girl on the left has blonde hair and wears a red leather jacket. The boy in the middle has dark hair and wears a dark jacket. The girl on the right has dark skin and wears a red jacket with a patterned scarf. The structure is made of orange and red wooden beams. The background is a clear blue sky with some light clouds.

Lausunnon suositukset

YHTEENVETO SUOSITUKSISTA

- **Lapsen oikeuksien** toteutuminen talousarvion lähtökohtana.
- Lapsiperheköyhyyteen vaikutetaan **kohdennetuilla toimilla** monimuotoiset perheet huomioiden
- **Sosiaaliturvan ja palvelujen saatavuus ja riittävyys** tukee lasten hyvinvointia ja edistää oikeuksia
- **Harrastamisen Suomen malli** käynnistettävä yhdenvertaisesti koko maassa.
- **Varhaiskasvatuksen maksuttomuus** tukee perheiden hyvinvointia ja lasten yhdenvertaisuutta.
- **Varhaiskasvatuksen laatu** turvataan riittävillä resursseilla.
- **Haavoittuvien ryhmien tarpeet** on huomioitava ja toimittava kansainvälisesti vastuullisena lapsen oikeuksien turvaajana myös **kehitysyhteistyössä** .
- **Poikkeustilanteisiin varautuminen** huomioitava taloudellisten resurssien suunnittelussa ja kohdennettava riittävä jälkihoito kriisien seurauksiin lasten näkökulmasta
- **Eriarvoisuuden ja lapsiperheköyhyyden vähentäminen** vaatii taloudellisia resursseja, yhteistyötä ja hallinnon rajat ylittäviä toimia sekä sitoutumista yhteisiin toimiin, mutta myös lapsibudjetointia ja lapsivaikutusten arviointia.

TULEVAISUUDEN TOIVEET

“Rakentaa hyvä tulevaisuus itselle ja perheelle..”

*“Toivon, että sodat loppuisivat ja ilmastokriisi loppuisi.
Naiivia, tiedän. Ja ettei lähimetsää hakata talojen tieltä.”*

“Sellanen arki jota jaksaa”

*”Nuorten mielipiteistä ja hyvinvoinnista kysyttäisiin
suoremmin ja apua saisi helpommin.”*

**“Että voisin
elää
haluamaani
elämää”**

**”Toivon, että voin
paremmin.**

**Että ihmiset
ymmärtäisivät
paremmin tai**

**edes haluaisivat
ymmärtää asioitani.”**

KIITOS

Johanna Vinberg

Lapsiperheköyhyys
asiantuntija